

UNIAREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Pe un an 500 Lei,

pe o jumătate de an 250 Lei

Abonamentele se plătesc
înaintea!

Inscrisă în registrul publicațiilor periodice al Tribunalului
Târnava-Mică sub Nr. 3-1933

Intemeietori: **† Al. Lupeanu-Melin și Iuliu Maior**

Proprietar și director: **IULIU MAIOR**

Redactor: **SEVER BARBU**

Adresa: **BLAJ, jud. Târnava-Mică. Telefon Nr. 168**

ANUNȚURI ȘI RECLAME:

Un șir Corp V, adică de lărgimea a doi milimetri, Lei 20
Lărgimea de 1 cm. Lei 80

După patru ani

S'au împlinit, la sfârșitul lunii trecute, patru ani, de când pământul Ardealului a fost sfâșiat prin nedreapta hotărâre dela Viena.

Cu sufletul cutremurat de durere am protestat atunci pentru nedreptatea ce ni-se făcea.

Intreg neamul și-a spus prin dl Iuliu Maniu, în Consiliul de coroană de atunci, cuvântul împotriva acestei nedrepte hotărâri:

„Asupra Ardealului nu poate dispune nimeni, decât poporul din Transilvania, care a avut și are dreptul firesc de a uni Ardealul cu Vechiul Regat, pentru a realiza marele ideal al unității naționale. Poporul român are acest drept, pentru că formează majoritatea locuitorilor din Transilvania și pentru că unitatea geografică a Vechiului Regat și împrejurările sociale, economice pretind această unitate!“

Apoi continuă: „Transilvania nu a fost niciodată a Ungariei, ci a fost întotdeauna independentă, până la 1867, când, împotriva voinței noastre, în urma războaielor pierdute față de Prusia, dinastia Habsburgică a fost nevoită să sacrifice Ardealul, Ungurilor... Protestez deci cu cea din urmă energie în contra hotărârii de arbitraj și protestez ca această hotărâre să fie pusă în aplicare!“

Indată după arbitraj tot prin gura dlui Maniu ne-am strigat durerea pentru această nedreptate strigătoare la cer și către aceia cari au condus actul dela Viena, dnii Hitler și Mussolini:

„In numele poporului românesc din Transilvania și în calitate de fost președinte al Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Consiliu ales de istorica adunare dela Alba-Iulia, ținută la 1 Decembrie 1918, indată după hotărârea de unire a Ardealului și a Banatului cu România, protestez cu toată puterea sufletului meu contra sentinței arbitrare, care atribuie Ungariei o majoritate de Români din Ardeal pentru a îngloba țării lor o minoritate de maghiari. Această sentință nesocotește principiul naționalităților și concepțiile cele mai elementare de dreptate, creind în Europa orientală un focar de neliniște care va fi un izvor de permanentă tulburare a păcii.

Solicite să binevoiți a anula această sentință. Transilvania, Banatul și poporul românesc nu vor accepta niciodată această hotărâre, care s'a adus fără consultarea sa.“

De atunci și până azi țara a trecut prin multe, a avut de suferit multe, dar n'a renunțat la ceea ce era al ei. Ceea ce s'a petrecut la Viena n'a putut fi uitat nici mai târziu.

Vreme de patru ani am așteptat ca această nedreptate să fie reparată și să ni-se dea ce era al nostru. De dragul acestui pământ am suferit mult, am dat tot ce ni-s'a cerut.

Acum așteptările au trecut. Trupele române sunt pe drumul împlinirii dreptății Ardealului. Frații din pământul robit văd că a sosit vremea, când se vor întâlni cu cei de care nedreptul hotar i-a despărțit. Pribegii cari s'au chinuit, storși de dorul meleagurilor părăsitate, se vor putea întoarce la vetrele lor.

Cu aceste gânduri intră, acum, trupele noastre peste hotarul arbitrajului dela Viena. Aceste sunt gândurile cari frământă poporul român, la împlinirea acestor patru ani de așteptări.

Toți știu că lupta care o dăm acum este o luptă dreaptă, pentru adevăr și dreptate; că s'a împlinit acum ceea ce trebuia să se întâmple demult; de aceea și încrederea ne este mare.

Nu purtăm în suflete, nici ură, nici dor de răzbunare. Dorim numai ridicarea țării, liniște și pace, dar vrem să ne luăm ee este al nostru. Știm că altfel nu se poate. Intre noi și Unguri este un proces vechiu, de o mie de ani. Acest proces nu poate fi stins decât așa cum am pornit acum, așa cum am mai făcut odată, în 1919.

Pământul acesta, din cununa Carpaților, nu poate avea decât un stăpân. El trebuie să fie al acelora cari sunt mai vechi și mai mulți. Aceasta este legea și dreptatea. Așa ne spune istoria, care este mărturia cea mai de preț în procesul dintre țări și neamuri. Ne-o spune aceasta limba care se vorbește pe acest pământ și numărul acelora cari o vorbesc. Ardealul nu poate fi decât al nostru. Pentru el am așteptat patru ani. Poporul a sângerat de dragul lui, prin hotare streine. Azi promisiunile au căzut. Amăgelile acelora cari vreme de patru ani ne-au făcut să așteptăm și să dăm totul, nu mai găsim ascultare.

Poporul român a pornit să-și facă dreptate. Gândul tuturor este la Dumnezeu!

Țara va avea o nouă constituție. Guvernul de azi studiază un mare plan de organizare a țării, pe măsură ce împrejurările vieții vor îngădui aceasta. Intră altele, guvernul se gândește să dea țării o nouă constituție. Nouă constituție nu va fi supusă aprobării poporului, decât la sfârșitul războiului.

Nașterea Născătoarei de Dumnezeu

După minunata rânduială bisericească în 8 Septembrie prăznuim Nașterea Preasfintei Doamnei Noastre Născătoare de Dumnezeu. E una din marile sărbători în cinstea Preacuratei. Maica Domnului a fost fida „sfinților și dreptilor dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana“. Erau la adânci bătrânețe și nu aveau copii. Dar iată că Dumnezeu îi alege tocmai pe ei, oameni temători de Dumnezeu și păstrători ai credinței, să aibă o fiică, pe cea mai sfântă fecioară ce a fost vreodată pe pământ și care, după ridicarea cu trupul la cer, a fost făcută Regină a Ingerilor. „Veselește-se acum Ana, de legăturile nenasterii deslegându-se“, spune o cântare bisericească. „Stearpa naște pe Născătoare de Dumnezeu și hrănitorea vieții noastre“.

Preacurata s'a născut fără păcat strămoșesc. Nici umbra păcatului nu se putea abate spre cea care din veac era aleasă, ca fără stricăciune să nască pe Dumnezeu-Cuvântul, să nască pe Mântuitorul lumii din greul păcatului. Treptat din 8 Septembrie ne arată marea bucurie a nașterii Născătoarei de Dumnezeu în stihuri atât de frumoase: „Nașterea Ta, Născătoare de Dumnezeu, bucurie a vestit la toată lumea: că din tine a răsărit Soarele dreptății, Hristos Dumnezeu nostru și deslegând blestemul a dat binecuvântarea și omorând moartea, ne-a dăruit nouă viața cea veșnică“.

După rânduiala bisericească, anul bisericesc începe la 1 Septembrie. Cea mai mare sărbătoare dela începutul anului este Nașterea Preacuratei. „Din rădăcina lui Iesse și din coapsa lui David, dumnezeiasca fiică Maria se naște nouă astăzi: pentru aceea se bucură toate și se înnoesc: împreună să se bucure cerul și pământul. Lăudați-o pe dânsa sămânțiile neamurilor, Ioachim se desfăștează și Ana prăznuiește strigând: Cea stearpă naște pe Născătoare de Dumnezeu și hrănitorea vieții noastre“. — E prima sărbătoare a anului bisericesc care are și înainte-prăznuire, în 7 Septembrie.

La locurile alese de rugă cucernică către Preacurata, la mănăstirile bătrâne cu icoane făcătoare de minuni, se fac și în 8 Septembrie pelerinaje. Mii de creștini cer ajutorul Preacuratei, căci Ea e mijlocitoarea noastră către Făcătorul. Să-i cerem și noi ajutorul, căci nu pier, nu ajung în iad, cei cari se roagă din tot sufletul către Preacurata.

Iosif E. Naghiu

Grăunte sufletești

Sf. Francisc Xaveriu

După Sf. Ignățiu de Loyola, Sf. Francisc Xaveriu este al doilea stâlp al Societății lui Isus.

Sf. Francisc s'a născut în Spania în castelul Xaver, într-o familie nobilă și evlavioasă. La universitate — școala cea mai înaltă unde învață preoții, profesorii, doctorii, avocații și inginerii, zic la universitatea din Paris, era un student eminent, precum în urma nevinovăției te fermeca cu frăgezimea frumuseții sale. Diavolul cel stricător de suflete chiar de aceea își pusese ochii pe el. Dar Dumnezeu al totului Părinte îl priveghează trimițându-i în cale pe Sf. Ignățiu de Loyola, ca să-i arate zările adevăratei fericiri spre cari vor merge de-acum împreună până la sfârșitul vieții.

Cuvintele Mântuitorului, prin cari Sf. Ignățiu i-a aprins inima lui Francisc pentru Isus, au fost: Ce va folosi omului de-ar dobândi lumea întreagă și-și va pierde sufletul său? Lângă acestea, pe cari zilnic le repeta, și să le repetăm și noi, Francisc mai adăuga: întâi de toate gândește-te la tine; îngrijește-te de sufletul tău, căci celce e rău cu sine cum va fi bun cu alții? Mântuește-ți sufletul, care atât de mult l-a costat pe Isus!

Exercițiile spirituale de o lună, făcute de Sf. Ignățiu, l-a făcut pe Francisc să trăiască numai pentru culmile spirituale ale Domnului. Sf. Liturghie, pentru care s'a pregătit o jumătate de an, o slujea zilnic ca un inger în trup, la care credincioșii cu adevărat își spălau conștiința. Pentru că toți vedeau în el un izvor de dar și de adevăr. Deci nu-i mirare dacă în călătorie a schimbat viața corăbierilor și a călătorilor din corabia ce-l ducea spre India ca misionar. De acolo din India în prima scrisoare scrie Sf. Ignățiu la Roma: ar trebui să fie 10 în locul meu, atâția aleargă la spovedanie și la împărtășanie. Motivul? Avea un respect sfânt în împlinirea datoriei și a numelui: ca călugăr, trăia sfințenia; ca preot, avea numai dorința înflăcărată de a mântui cât mai multe suflete; ca păstor mereu căuta oile rătăcite; sămănător al grăunțelor Domnului, se frământa cu răbdare, cu sudori și cu lacrimi, pentru ce unele suflete nu dau roade vrednice de pocăință, iar ca doctor căuta păcatul cu cele mai perfecte instrumente sufletești, ca apoi să prescrie leacul cel mai potrivit fiecărei boli în parte. Dumnezeu însuși îl ajuta în străduințele sale cu multe minuni, între altele înviind un mort îngropat de atâtea zile.

În insula Ternate din India, în afară de alte localități pe unde a fost, în scurtă vreme a botezat 25.000 de păgâni, între cari și familia regești. Și cu ce plătea el aceste isprăvuri? Apoi în insula spre care merg, scrie el, mă așteaptă multe primejdii, poate chiar otrăvirea din partea păgânilor... Chemarea de preot însă mă atrage să-le câștig viața vecinică. Că voui peri de sabie ori de otrăvă, ce-mi pasă, căci sunt gata să sufer o mie de morți, fie și numai pentru un singur suflet.

Din India pleacă în Japonia, cu scopul acesta: Vreau ca chipurile lui Dumnezeu să cunoască pe Creatorul lor și să-L preamărească... Vreau să lărgesc hotarele Bisericii noastre și să-le împing mai departe. Pentru care trudă Dumnezeu îl ajută și aici cu minuni, botezând sute și mii de păgâni. Față de Sf. Ignățiu avea un respect sfânt, scriindu-i în genunchi, în altar, precum și scrisorile ce le primea dela el, tot așa și acolo le citea.

Declarația dlui Maniu făcută presei

Sunt fericit că am ajuns ziua când Statul român și-a regăsit adevărata cale pe platurile întinse, pline de peisagiile încântătoare ale libertății, ale democrației și ale prietenilor cu popoarele care ne-au ajutat să realizăm unitatea noastră națională.

Voința hotărâtă și bărbătească a M. S. Regelui Mihai I. a deschis drum nou, care sunt sigur că va duce la biruință. Drumul acesta va trebui să străbată grele încercări și multe suferințe. Le vom suporta însă cu însoțire și încredere, fiind îndurate pentru binele nostru. — Am suferit destul pentru scopuri drepte și pentru cauza altora.

Biruința nașunilor unite este asigurată. Prin ea va fi înălțat și Neamul nostru.

De atâtea vreme partidul național țărănesc, împreună cu blocul național democrat, constituit la 20 Iunie 1944 din partidul nostru, partidul național liberal, partidul comunist și partidul social democrat, luptă, ca ziua aceasta de perspective noi să sosească cu un ceas mai devreme.

În fine, a sosit!

[...] Lăudat fie Regele nostru, care a înțeles dorința Nașunii și, prin cuvântul Său hotărât, a făcut să se ivească zorile acestei zile.

Noi, întreg Neamul, să facem ca această zi de început al unei noi epoci, să deschidă o perioadă de muncă rodnică și de înfăptuiri mărețe.

Jertfele pe care, desigur, va trebui să le aducem, să nu ne înspăimânte, precum nu au înspăimântat pe aliații noștri groaznicele jertfe pe care au trebuit să le aducă pentru cauza lor, care este și a noastră.

Sufletul nostru este cuprins de o adâncă revoltă văzând cum „aliații noștri de ieri”, pe care i-am găzduit în țară și în casele noastre timp de 4 ani, cărora România, prin guvernul ei de până acum le-a dat, împotriva convingerilor și sfaturilor mele îmbelsugat și peste puterile ei, tot ce aveam mai bun, pentru care ni-s'au prăpădit pe stepele Rusiei mai mult de 500.000 de oameni, cu nealitate revoltătoare atacă și lovesc Capitala noastră, pe uscat și în aer, distrugând vieți și averi greu agonisite, numai pentru că Neamul Românesc se folosește de dreptul său de a-și apăra interesele lui legitime.

În fața acestei ingrățititudini, nu putem decât să accentuăm purul adevăr, că germanii și-au călcat obligațiunile lor contractuale de a ne apăra hotarele țării, de a ne feri de primejdia din văzduh, și de a ne da armamentul trebuitor, după ce al nostru s'a pierdut pentru ei și pentru cauza lor, și acum când în urma trădărilor lor, suntem nevoiți să ne ocrotim noi înșine interesele noastre, suntem atacați de ei, și ei încearcă să ne împiedice să ne afirmăm interesele noastre așa cum ne convine nouă și cum ne dictează cel mai elementar bun simț de conservare și cea mai elementară prevedere. Mai mult decât atât: marii comandanți ai armatei germane s'au ostenit să meargă în întâmpinarea trupelor lor pentru a le da ordin ca să nu săvârșescă nici un act de ostilitate împotriva noastră. Odată ajunși la trupe, acești

Din Japonia pleacă spre China, unde, fiind iarnă, a răcit și s'a îmbolnăvit greu. În frigurile ce-l cuprindeau adeseori vorbea toate limbile ce le știa. Moare la 46 de ani, zicând: Azi mai mult mă doresc în cer, să văd pe Dumnezeu!

Între multele minuni din viața și de după moarte, e și aceea făcută cu trupul lui, rămas nestrucătat până azi, din 1552 de când a murit.

Iată, care a fost viața Sf. Francisc Xaveriu, Apostolul Indiilor și al Japoniei, viață fără odihnă dar plină de râvnă pentru Isus, cu care sta de vorbă în rugăciuni nopți de-a rândul în biserică, pe câmp, în munji, pe ape călătorind, în palate, în bordeie și pretutindeni, împlinind porunca Mântuitorului: Neîncetat vă rugați.

Noi ne rugăm? Cred că da, și încă zicând așa: Sfinte Francisc Xaveriu, roagă-te pentru noi, pentru pacea lumii, pentru încreștinarea păgânilor și pentru întoarcerea păcătoșilor, între cari cel dintâi sunt eu.

Păr. Octavian Fulcea

comandanți, călcându-și cuvântul de onoare dat, au luat comanda trupelor și le-au dat ordin să atace și să distrugă Capitala începând agresiunea aeriană tocmai împotriva palatului regal, unde aveau certitudinea că se află M. S. Regele, care îi primise în prealabil în audiență.

Pot să anunț însă că trupele aliate și ale noastre pe fostul front se apropie de Capitală și că împreună cu armata noastră care se găsește acasă, vor putea pune capăt acestui episod trecător.

[...] În fața acestor acte de trădare nu avem alt refugiu decât energiile sufletești și forțele morale cu care Dumnezeu a înzestrat atât de bogat Neamul Românesc. — Acum este momentul ca poporul să-și afirme calitățile sale, care culminează în jertfirea de sine pentru Patrie, și în solidaritatea încadrată în disciplina severă. Sub conducerea înțeleaptă a M. S. Regelui, și a sfințitorilor Săi, vom înfrunta și aceste greutăți...

Cu aceste energii trebuie, cu puteri unite, să dezarmăm imediat armata germană. Să-i confiscăm armamentul și cu toate mijloacele posibile, să împiedicăm ca Germanii să se afirme cu armată și cu indivizi.

Cetățeni ai Capitalei! Ascultați de glasul inimii voastre, de porunca M. S. Regelui și de ordinul guvernului prezidat de d. general Sănătescu, care vă va îndruma pe calea cea adevărată.

Soldați! Ascultați și urmați ordinele generalilor voștri.

Români: Păstrați ordinea, liniștea și devotamentul strămoșesc. Astfel vă veți păstra țara și veți apăra glia voastră strămoșească și bunurile voastre sufletești și materiale, cari astăzi sunt atât de crunt lovite prin nepriceperea unora și trădarea altora. Să nu vă descurajeze rănilor pe care le suferiți. Adevărata Românie care vine le va tămădui.

Dreptatea cauzei noastre, forța vitală a poporului român, grandoarea lui și puterea nebiruită a nașunilor unite, marii noștri aliați de astăzi și de totdeauna, vor șterge, când vremea se va împlini, chiar și urmele lor.

Păstrați, Români, liniștea și ordinea și cu deplină încredere în biruința noastră, nicio clipă să nu părăsiți în mintea și inima voastră, calmul ce vă caracterizează și fanatica iubire de neam.

Strigăm din toată inima:

Trăiască M. S. Regele Mihai II! Trăiască Armata Română! Trăiască Aliații Noștri, Nașunile Unite! Trăiască România Mare!

De prin sate

Mare bucurie la Hațeg

De curând s'au întors dela botez la nna, slăvită, catolică și apostolică Biserica familia Gheorghe și Elisaveta Tebeanu din Hațeg.

Tatăl familiei a revenit încă înainte de aceasta cu 4 ani la adevărata credință, iar la începutul lunii August au revenit soția și trei fete a lor: Maria de 16 ani, Elisaveta de 11 ani și Elena de 3 ani, cari fete până la această vârstă au fost lipsite de marea dar al sf. Botez.

Păr. Vicar Romulus R. Stoica, după o pregătire și instruire temeinică în adevărurile de credință, asistat și de Păr. Alexandru Nistor din Ostrov, dă sf. Taina a Botezului, Mirului și Cuminecăturii celor trei fecioare, după care a lustrat, în med solemn, jurământul de lăpădare de vechea și greșita credință baptistă a mamei lor Elisaveta și mărturisirea adevăratei și unice credințe catolice.

Nașea a fost d-na Marița Vințean, soția d-lui Petru Vințean croitor din Hațeg, cari de sigur prin sfaturile lor înțelepte și creștinești au contribuit mult la mântuirea acestor suflete.

Această bucurie au avut-o păstorul și păstoriiți, și prin revenirea la credința strămoșească a familiei Gheorghe, cu cei trei copii ai lor. Apoi a elevului de cl. IV secundară Ion Timoteu Cornea, fiul predicatorului baptist din Hațeg și far Dragomir Cornea, originar din Partoș.

Toți aceștia au fost primiți la sânul cald al Maicii Biserici cu toată parada cuvenită, împărtășindu-li-se sf. Botez, Mir și Euharistic.

Pentru toate, fie numele Domnului binecuvântat de acum și până 'n veac!

Păr. ALEX. NISTOR

Cum stă lumea și țara

Luptele din Răsărit

În partea de miazănoapte a frontului răsăritean nu s'au petrecut lucruri însemnate în această săptămână. La Varșovia, continuă luptele între Germani și armata internă a generalului Bor. În apropierea Mării Baltice, trupele rusești înaintază mereu și se crede că și aici va începe în curând o mare ofensivă. Pe frontul dela miazăzi, armata roșie înaintază deasemenea. Astfel au fost ocupate, din mâinile Germanilor, orașele Buzău, Isaccea, Măcin, Babadag și Constanța. Înaintarea trupelor rusești, în această parte a frontului, se face în două direcții. O parte din trupele rusești înaintază spre Balcani, iar o parte prin trecătorile Carpaților, către Ardeal.

Se mai spune, apoi, că armatele mareșalului Tito, au ocupat mai multe orașe din Sârbia și înaintază către Dunăre. Ele se vor uni cu trupele rusești dela noi, care înaintază și ele către Dunăre.

Până acum trupele mareșalului Tito au tăiat mai multe linii ferate, care închid drumurile Germanilor.

În urma unei hotărâri mai noi, luate de conducerea germană, trupele germane vor fi retrase toate din Balcani.

Pe Dunăre, trupele românești au prins mai multe corăbii germane în apropiere de Calafat și Baziaș.

Pe frontul dela Miazănoapte trupele rusești se pregătesc să atace la granița Prusiei Orientale.

Luptele din Apus

Pe frontul apusean, trupele aliate înaintază spre granițele Germaniei. Trupele debărcate în Normandia și pe coasta Oceanului Atlantic înaintază spre răsărit de Paris și caută să se unească cu cele cari vin pe Ron în sus, de pe Coasta de Azur. O parte din trupele aliate de pe Coasta de Azur (din Sudul Franței) au intrat în Italia, pentru a se uni cu trupele ce înaintază în Italia cu direcția Genova, pe coasta Mării Ligurei. În acest chip Munții Alpi, pe cari se răzimbau foarte mult Germanii, în lupta lor cu armatele engleze și americane pierd mult din însemnătatea lor militară și politică.

În Italia luptele se dau acum în Câmpia Lombardiei.

Mai nou se spune că trupele aliate înaintază fulgerător, în partea de răsărit a Franței. În multe locuri ele au atins linia Siegfried. Trupele aliate care au trecut granița belgiană au înclintat deasemenea mult, ajungând la Bruxelles. În curând va fi cucerită de Englezi și Americani și vestita linie de apărare din Olanda, care se găsește la țărmul Atlanticului.

Plaiurile noastre românești vor fi eliberate

Trupele române, împreună cu cele rusești au forțat trecătorile Carpaților, ocupând localitatea Brețcu. Localitatea aceasta a fost ocupată de trupele române și rusești cari au intrat prin pasul Oituz. Pe de altă parte se anunță că trupe românești au intrat pe la Șopteriu, în Ardealul de Nord și înaintază către Reghin.

Trupele noastre au respins peste

graniță, în ținutul Nădlacului, trupele maghiare și germane, cari au pătruns la noi în țară.

În marșul lor biruitor pentru eliberarea Ardealului de sub Unguri, trupele românești au ocupat orașul Sf. Gheorghe și înaintază spre răsărit de Baraolt.

In țară se face liniște

Țara este pe cale de a fi curățită de trupele germane. Trupele românești au izbutit să înfrângă rezistența trupelor germane din țară și să elibereze mai multe orașe din mâinile lor. Au fost făcuți prizonieri 5 generali, 500 de ofițeri, 800 de subofițeri și 6000 de soldați. A fost luat apoi mult material de război. Orașul Ploiești și toate rafinăriile au fost luate din mâinile Germanilor.

În retragerea lor, trupele germane au aprins instituțiile publice din Buzău, precum și o mare parte din locuințe.

Printr'un ordin de zi, dl general de corp de armată Mihail Racoviță, ministrul Apărării Naționale, a laudat trupele cari au eliberat Capitala din mâinile Germanilor.

Știrile mai noi spun că trupele rusești, urmărind pe Germani, au înaintat, ocupând linia Dunării.

Mai nou se anunță că numărul prizonierilor germani, făcuți în ultimele zile, a sporit mult. Se spune că acum ar fi cu totul peste 200.000 de prizonieri germani, făcuți de trupele rusești și cele românești.

Zilele cari vor urma vor duce tot mai mult la limpezirea lucrurilor, poporului român rămându-i grija cuceririi pământului Ardealului, sfârticat prin hotărârea nedreaptă dela Viena.

Anglia și împlinirea celor 4 ani dela arbitrajul dela Viena

Posturile de radio engleze și-au amintit cu părere de rău de arbitrajul dela Viena, arătând că poporul român a intrat în drepturile lui și că azi poate spune pe față gândurile contra acelor cari au alungat pe Români de pe pământul românesc al Transilvaniei. Hotărârea dela Viena n'a fost recunoscută de guvernul englez, iar azi România cu sprijinul aliaților va putea intra în drepturile vechi.

Germania dispusă ca să ceară pace

Dl Cordell Hull, ministrul de externe al Statelor Unite, a declarat că Germania este dispusă pentru a începe tratative de pace. Această dorință a Germaniei se vede, după cum spune dl Cordell Hull, din cele pe care le-a spus generalul german Dittmar, că prelungirea sau scurtarea războiului atârnă de aliați. Din aceasta se crede că Germania ar fi dispusă să înceapă să negocieze cu aliații, în cazul, când aceștia ar vrea.

Dl Cordell Hull a declarat însă că aliații rămân la ce au hotărât, ca Germania să capituleze fără condiții.

Semnarea armistițiului

Delegația română, compusă din dl Lucrețiu Pătrășcanu, ministru de stat, dl Ghiță Pop, fost ministru și un specialist

militar a sosit la Moscova. Lucrările pentru încheierea armistițiului au început și se desfășoară sub președinția dlui Molotov.

La întoarcere dl Pătrășcanu va face, în fața consiliului de miniștri, o dare de seamă de felul cum au decurs lucrările.

Finlanda cere pace

Poporul finlandez este hotărât să ceară pace. În curând se va și întruni comisiunea dietei finlandeze, care să hotărască asupra cererii de armistițiu, pe care Finlanda va înainta-o Rusiei. Se spune că cererea de armistițiu a și fost întocmită și nu urmează decât ca ea să fie înaintată Rusiei de a înceta războiul.

O știre mai nouă spune că în Finlanda au încetat la 4 Septembrie, și că guvernul finlandez a primit condițiile Rusiei. Trupele germane, în număr de 165.000 de oameni, trebuie să se retragă de pe frontul finlandez, până la 15 Septembrie.

România nu recunoaște guvernele slovac, croat și italian fascist

Dl Grigore Niculescu-Buzești, ministrul afacerilor streine, a declarat că guvernul țării noastre nu recunoaște guvernele slovac, croat și italian fascist. Toate aceste guverne, conducătorii țării noastre le socotesc unelte puse în slujba hitlerismului, cu gândul de a împărți Europa.

Reorganizarea partidului național-țărănesc

Dl Iuliu Maniu, președintele partidului național-țărănesc a dat o circulară către președinții organizațiilor județene, comunale și orașenești, prin care arată, că, după prăbușirea conducerii de dictatură, partidul național-țărănesc trebuie să înceapă să lucreze pe față, așa cum a lucrat înainte cu patru ani. A dat apoi, în această circulară, conducătorilor de organizații, instrucțiuni de modul cum trebuie să organizeze partidul și de felul cum se vor face primiriile de membri în partid.

Guvernul de azi, a mai spus-dl Maniu, nu este un guvern de partid, ci este un guvern menit să îngrijească de ordinea internă, să semneze armistițiu și să pregătească pacea.

Reprezentanții partidelor au intrat în acest guvern ca miniștri de Stat, pentru a arăta tuturor că acest guvern corespunde voinței întregului neam, în ceasurile grele prin care trecem.

Știri scurte politice

În urma întâmplărilor care se petrec pe fronturile europene, în Ungaria s'a făcut o nouă schimbare de guvern, fiind așezat la cârmă un guvern de dictatură militară. Acest guvern are în frunte pe generalul G. Lakatos și se bucură de încrederea Germaniei, alături de care luptă.

Trupele germane, care au trecut din România în Bulgaria, sunt dezarmate.

Guvernul francez din Alger se mută acum la Paris.

În Slovacia s'au petrecut, în vremea din urmă, mari dezordini, așa că Germanii au trecut la ocuparea acestei țări.

Floarea Paștelor și Floarea Paștelui!

Și una și alta! După regiune! Într-o anumită arie moldovenească *anemona nemorosa* e *Floarea Paștelor*, precum în anumită regiune munteană ea se cheamă *Floarea Paștelui*. Celebra năvelă a lui Caragiale poartă eticheta „Făclia de Paște”. În textul ei citim: „Era Sâmbăta Paștelui” — și: „Noaptea care venia era noaptea Paștelui”. În piața din Râmnicul-Vâlcei s'a vândut astă primăvară, nu „Floarea Paștelor”, ci „Floarea Paștelui”. În arhimeritueasa revistă de folklor a d-lui Artur Gorovei, „Șezătoreca”, aflăm: „postul Paștelui” An I 1892 și 1893 pag. 40 (într'un text ialomișean), la fel I 91 (din Vlașca), și: „în Joia Paștelui” I 153 (din Ilfov) — dar: „Vinerca dinaintea Paștelor” I 126 (într'un text din Moldova), „se pricepu că-s Paștile” I/1893, 26 (Moldova), „când sânt Paștele” II 29 (Moldova), etc.. Ba chiar și Moldoveanu M. Sadoveanu, în *Tara de dincolo de negură* (1926) pag. 38, vorbește de: „Florile Paștelui”!

Forma *Paștele* — *Paștelui* (analogie după *fratele* — *fratelui*) e deci la fel de perfect autentică pe cât este și varianta *Paștele* — *Paștelor* (analogă cu *casele* — *caselor*). Numai un empirism lingvistic destul de ingusticel mai poate urgisi asemenea foarte binevenite paralele. Precum o argieșca cândva chiar forma *Paștelui* un Ioan Gorun (vezi escul nostru: *De vorbă cu stilistul I Gorun*, 1926, pag. 7-8) și precum, fără să știe, ficieratul T. Pisani recită anatema lui Gorun, decretând dictatorial: „Să nu zicem *Paște*, *Paștelui*, cum nu trebuie” ci *Paști Paștilor*, cum se spune din bătrân.” (articolul *Paști, nu Paște* în „Universul” Nr. 111 din 23 Aprilie 1943).

Bulgarii au cerut și ei armistițiu. O știre venită din străinătate spunea că guvernul Bulgar vrea să rămână neutru. Acest lucru, se pare însă, că nu va fi primit de Rusia, care cere și intrarea Bulgariei în război.

Se spune, că guvernul rusesc nu prea ar fi mulțumit de purtarea Bulgarilor, față de Germani. Guvernul Bogrianoff al Bulgariei a eliberat armata germană, cu întreg armamentul pe care acesta îl avea.

Pierderile Germanilor, în vremea din urmă, au fost foarte numeroase. Dacă socotim că la noi au pierdut peste 400.000 de oameni și că în Apus au pierdut tot pe atâția, atunci ne putem da seama, cât de mari sunt aceste pierderi.

Bulgarii retrag trupele din Grecia și Jugoslavia. Aceasta este una din condițiile armistițiului.

În curând dnii Churchill și Roosevelt se vor întâlni pentru a discuta diferite chestiuni în legătură cu mersul războiului și pregătirea păcii.

Fostul comandant al armatelor germane din Apus, mareșalul von Kluge, a murit. Nu se știe pricina morții: boală sau sinucidere.

Generalul german Dittmar recunoaște el însuși că Germanii vor pierde războiul. El spune că poporul german trebuie să facă jertfe mari, pentru a câștiga condiții mai ușoare de pace.

Dl Hans Otto Roth a adresat un apel către Sașii și Șvabii din România, prin care le cere să urmeze măsurile noului guvern.

Din Ardealul de Nord vine știrea că Românii pregătesc mișcări împotriva Ungurilor și că la Cluj au început turburările.

În retragerea lor trupele germane au încercat să aprindă instalațiile de petrol dela Ploiești. Prin intervenția inginerilor și a populației românești și a specialiștilor din trupele rusești aceste focuri au fost stinse.

Din Londra se anunță că în Germania se fac mari pregătiri pentru un război cu gaze. Zi și noapte se fabrică gaze și măști.

Așadar: *Paștelui* — *Paștelor* nu-i decât un dublet al limbii, și cătu-i de prețios dublul în limbă, am dovedit-o nu odată! De pildă în articolul *Dreptate dublului în limbă!* — revista „Voința Școalei” Cernăuți, An. XXI 1944 Nr. 1, unde împotriva unei ortografii oficiale, care pretinde că pluralul masculin al prenumelui care e numai forma care (deci nu *carii*!), arătăm cât de binevenit în *sprintenul monosilab* cari prozodiei unui Coșbuc, unui Goga, unui Ion Pilat. în situații ca acestea:

Blestemați peri vor regii
Cari s'abat din drumul drept.

Coșbuc: *Pentru libertate*, vol. *Cântece de viteje*.

sau: *Din veinicii acești doi
Cari au venit azi la noi.*

Coșbuc: *Blăstăm de mamă*, 1923,

sau: *Par corbi cari țipă pe catargul
Unei corăbii ce se meacă.*

Goga: *Pribeag*, vol. *Cântece fără țară*.

sau chiar, țintuit în rimă:

Pe Argeș, lângă luacă, un deal se 'maltă 'a chipul
Urcierului de-argilă al vechilor olari
Și pomeniște zeii uitați de țară, cari
I-au plămădit făptura și lutul și nisipul..

I. Pilat: *Comoara*.

Și iar o fi cazul să mai meditam asupra spuselor lui Maioreșcu (*Critice* II 1908, 146), că: „nu poate exista o gramatică a scrierii în contra gramaticii vorbirii”!

Dr. LECA MORARIU

*) Vai de blețul Caragiale, care n'a luat lecții de română la... T. Pisani!

Știrile săptămânii

Biserica noastră și schimbările din politică. Cu prilejul marilor schimbări politice din 23 August Excelența Sa Dr. Valeriu Traian Frențiu, administratorul apostolic al Mitropoliei, a trimis telegrame de felicitare M. Sale Regelui, dlui primministru Sănătescu și dlui ministru Iuliu Maniu.

Se amână deschiderea școlilor. Din cauza evenimentelor în curs, deschiderea școlilor se amână până la o dată care se va vesti din bună vreme prin radio și ziare.

Prizonierii români din Stalingrad au fost eliberați de către Ruși și lăsați la vatră. La București li-s'a făcut o primire măreață. Tot acuma am eliberat și noi pe prizonierii aviatori americani, cari au și plecat spre Italia.

Zvonurile despre împușcarea episcopului Hossu. În zilele următoare marei întorsături politice dela 23 August 1944 s'a svonit, atât la Blaj, cât și prin alte părți ale țării, că P. S. Dr. Iuliu Hossu al Cluj-Gherlei ar fi fost împușcat. Interesându-ne cu deamănuntul, putem aduce la cunoștința cetitorilor noștri că vestea nu este adevărată. P. S. Sa, care a fost mai de multe ori batjocorit de Unguri (odată i-au scos scândurile dela podul peste care era să treacă cu automobilul, altădată au împușcat după el la Monor, a treia oră a fost scuipat în față), de astă dată a fost numai poftit la poliția din Cluj și — ni-se spune — chiar imbrâncit de poliști, dar apoi a fost eliberat și lăsat la reședință. Să li pușcat cineva asupra P. S. Sale, se desminte. Întru mulți ani Stăpâne!

A murit scriitorul Liviu Rebreanu. Din București vine vestea că, Vineri, s'a stins din viață, în vârstă de 59 de ani, marele scriitor român Liviu Rebreanu. Neamul românesc pierde în el pe unul din cei mai mari mănuitori ai condelui, pe care i-a avut vreodată. A scris romane, nuvele, în cari a știut înfățișa viața și frământările sufletului

românesc, cum puțini au știut s'o facă. În romanul „Ion” a dat viață satului și țăranului român din Ardeal. Ardelean de origine, din ținutul Năsăudului, marele scriitor moare în clipa când trupele române sunt în marșul desrobitor spre plaiurile copilăriei lui. Cărțile lui pline de viață și putere îl așează printre marii scriitori cari fac cinste poporului român.

Baronul von Killinger s'a sinucis. Radio București a spus știrea că Baronul von Killinger, fostul ministru al Germaniei la București, s'a sinucis Duminecă 3 Septembrie în chiar palatul Ambasadei Germane dela București. Se vede că nu a mai îndrăznit a se înfățișa stăpânului său, după ce nu a fost în stare să informeze pe dl von Ribbentrop, ministrul de externe al Germaniei, despre marile schimbări ce vor urma în România și despre marea nenorocire la care va ajunge armata germană de aici după ziua de 23 August, dacă n'a voit să asculte de sfaturile dlui Maniu, și să se retragă înarmată gata peste hotare. Se spune că dela 23 August s'au nimicit la noi nu mai puțin de 400.000 de soldați germani, cari, dacă se ostoiiau, s'ar fi putut retrage fără leac de pierdere de oameni și material, atacându-ne pe urmă, după ce ar fi trecut hotarele noastre.

Un mare ziar săptămânal „Politica”. Dl Constantin Gagea, un cunoscut gazetar român, va scoate în curând o gazetă săptămânală „Politica”. Noua gazetă va urma linia de luptă politică și națională a vechilor luptători ardeleni, politică pe care a urmat-o o viață întreagă dl Iuliu Maniu.

Germanii mitraliază populația civilă și aprind satele. Dela 23 August începe aproape în fiecare zi avem alarmă. Avioanele germane „Ștucă” se coboară foarte aproape de pământ și mitraliază trenurile, gările, orașele și satele, aruncând și bombe incendiare asupra lor. Astfel zilele trecute au mitraliat, în gara Războieni, trenul ce venea dela Tașu din Câmpia Ardealului. Cei ce au fost în tren și au scăpat cu viață și fără de a fi răniți ne-au povestit că au fost și câțiva morți și numeroși răniți. Ștucăsurile însă nu s'au mulțumit cu atâtea, ci au mitraliat și pe călătorii cari se ascuseseră în cucuruz. Pe urmă au aprins comuna Peșelca de lângă Teiuș. Duminecă 3 Septembrie au mitraliat aerodromul și gara Mediaș și au mitraliat trecătorii din piață. Pe când bombardau Englezii orașele noastre, Germanii îi numiau tirani și neumanii, acuma, că mitraliază ei înșiși populația civilă, ce părere au despre ei înșiși?

Banii rusești se vor primi, dupăcum spune Radio București, și la noi în țară. Se va scoti în 100 Lei rubla rusească.

Ajutor la gazetă am mai primit dela abonații noștri Mărginean Valer Inv. pens. din Alba-ulia Lei 100 și Popa Cornel artificier Petrilaca-Lonea Lei 60. Le mulțumim. Dumnezeu să le răsplătească înmiit.

† **Anica Popa,** mama preotului nostru Traian Popa din Podeni jud. Cluj-Turda, s'a stins din viață în ziua de 13 August 1944, în vârstă de 59 ani. În mormântarea i-s'a făcut în ziua de 15 August. A fost membră în Societatea Inimii lui Isus. Facă-i Dumnezeu partea cu dreptii!

Poșta gazetelor

Oficiul parohial Călan Crișeni. Dela noi vă merge regulat 20 exemplare. Am trimis numerii corăși. 8119 Nemeș Ștefan. Vă merge Ziarul regulat.